

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Державного університету
інфраструктури та технологій

Н.С. Брайковська

2021 р.

ВИТЯГ

**з протоколу наукового семінару факультету управління та технологій
Державного університету інфраструктури та технологій (м. Київ)**

БУЛИ ПРИСУТНІ:

з кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування (випускова за програмою):

Яновська Вікторія Петрівна, завідувач кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування, д-р екон. наук, професор (гарант програми третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 051 «Економіка»), Ейтутіс Георгій Дмитрович, професор кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування, д-р екон. наук, професор (член проєктної групи програми третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 051 «Економіка»), Пилипенко Олена Віталіївна, доцент кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування, канд. екон. наук, доцент, Творонович Вікторія Ігорівна, доцент кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування, канд. екон. наук, доцент, Устіловська Анастасія Сергіївна, доцент кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування, доктор філософії з економіки (відповідальна особа з організаційно-технічного забезпечення функціонування разових спеціалізованих рад спеціальності 051 «Економіка»), Накалюжна Аліна Олегівна, старший викладач кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування, Черній Владислав Олександрович, аспірант, Портний Олексій Володимирович, аспірант, Березко Катерина Миколаївна, аспірантка, Душко Дмитро В'ячеславович, аспірант, Ратошнюк Марина Борисівна, аспірантка.

з інших кафедр факультету управління та технологій Державного університету інфраструктури та технологій:

Боняр Світлана Михайлівна, в.о. декана факультету управління та технологій Державного університету інфраструктури та технологій, д-р екон. наук, професор, Богомолова Надія Іванівна, завідувач кафедри фінансів і кредиту, д-р екон. наук, професор (член проєктної групи програми третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 051 «Економіка»), Кравченко Ольга Олексіївна, професор кафедри фінансів і кредиту, д-р екон. наук, професор, Ковбатюк Марина Володимирівна,

завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки, канд. екон. наук, професор, Петренко Ольга Іванівна, завідувач кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій, канд. екон. наук, доцент, Семенчук Тетяна Борисівна, в.о. завідувача кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, канд. екон. наук, доцент, Шуляренко Світлана Миколаївна завідувач кафедри обліку і оподаткування, канд. екон. наук, доцент, Соколова Евеліна Олександрівна, доцент кафедри фінансів і кредиту, канд. екон. наук, доцент.

Всього присутні – 19.

З присутніх – 5 докторів наук, 7 кандидатів наук, 1 доктор філософії, 1 старший викладач – фахівці за профілем представленої дисертації, 5 аспірантів.

Головуючий фахового семінару: д-р екон. наук, професор Боняр Світлана Михайлівна, в.о. декана факультету управління та технологій.

Здобувач ступеня доктора філософії (далі – здобувач): Черній Владислав Олександрович.

Рецензенти:

1) д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування Яновська Вікторія Петрівна.

2) д-р екон. наук, проф., професор кафедри фінансів і кредиту Кравченко Ольга Олексіївна.

СЛУХАЛИ:

Доповідь аспіранта кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування Державного університету інфраструктури та технологій Чернія Владислава Олександровича за матеріалами дисертаційної роботи «Формування економічної стратегії підприємства муніципального транспорту в умовах невизначеності», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»).

Дисертаційна робота виконана на кафедрі економіки маркетингу та бізнес-адміністрування Державного університету інфраструктури та технологій.

Тему дисертації «Економічна діяльність вітчизняних транспортних компаній на ринку міжнародних перевезень» затверджено 15 листопада 2017 року на засіданні Вченої ради Державного університету інфраструктури та технологій, протокол № 6.

Корегування теми дисертації на «Формування економічної стратегії підприємства муніципального транспорту в умовах невизначеності» відбулось 24 червня 2020 року на засіданні Інституту управління, технологій та права Державного університету інфраструктури та технологій, протокол № 11.

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування Творонович Вікторія Ігорівна.

2. Запитання до здобувача.

Запитання по темі дисертації ставили:

- 1) д-р екон. наук, проф. Боняр С.М.
- 2) д-р екон. наук, проф. Богомолова Н.І.
- 3) д-р екон. наук, проф. Кравченко О.О.
- 4) д-р екон. наук, проф. Яновська В.П.
- 5) канд. екон. наук, доц. Пилипенко О.В.
- 6) канд. екон. наук, проф. Ковбатюк М.В.
- 7) канд. екон. наук, доц. Шуляренко С.М.
- 8) канд. екон. наук, доц. Петренко О.І.
- 9) канд. екон. наук, доц. Семенчук Т.Б.

3. Виступи за обговореною роботою.

В обговоренні дисертації взяли участь:

В обговоренні дисертації взяли участь:

Рецензенти:

- д-р екон. наук, проф. Кравченко О.О.
- д-р екон. наук, проф. Яновська В.П.

Присутні:

- д-р екон. наук, проф. Боняр С.М.
- д-р екон. наук, проф. Ейтутіс Г.Д.
- канд. екон. наук, доц. Пилипенко О.В.
- канд. екон. наук, доц. Шуляренко С.М.
- канд. екон. наук, проф. Ковбатюк М.В.
- канд. екон. наук, доц. Петренко О.І.

З характеристикою роботи здобувача виступила науковий керівник кандидат екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування Творонович Вікторія Ігорівна, яка зазначила, що Черній Владислав Олександрович у повному обсязі виконав освітньо-наукову програму третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»).

Під час написання дисертаційної роботи здобувач довів здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, здатність до набуття універсальних навичок дослідника, вміння влучно використовувати інструментарій економічних досліджень, обирати методи наукового дослідження у сфері економіки, проводити аналітичну роботу щодо обробки теоретичного та статистичного матеріалу, показав високі фахові знання за темою дисертації, вміння досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі економіки.

УХВАЛИЛИ висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувача наукового ступеню доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Чернія Владислава Олександровича на тему «Формування економічної стратегії підприємства муніципального транспорту в умовах невизначеності», що додається.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

здобувача наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Чернія Владислава Олександровича

на тему «Формування економічної стратегії підприємства муніципального транспорту в умовах невизначеності»

1. Актуальність теми. Соціально-економічні умови, в яких наразі функціонують підприємства муніципального транспорту, відрізняється високим рівнем невизначеності і динамічності. Незважаючи на наявність відносно стабільного попиту на транспортні послуги, зокрема на послуги з міських пасажирських перевезень, сталість фінансування операційної діяльності, реалізацію пілотних проєктів інноваційно-інвестиційного характеру, підприємства муніципального транспорту стикаються із низкою проблем, обумовлених збільшенням кількості приватних автомобілів та необхідністю на фоні цього підвищувати свій рівень конкурентоспроможності, оновлювати рухомий склад та змінювати його структуру з урахуванням вимог сталого розвитку та екологічної безпеки. Крім цього глобальна криза, яка зачіпає усі сфери економічної, політичної та соціальної діяльності, та пов'язані з поширенням коронавірусної інфекції карантинні обмеження не лише негативно впливають на стан та ефективність роботи і обумовлюють послаблення ринкових позиції підприємств муніципального транспорту, а й відкривають нові можливості для їхнього подальшого розвитку та спонукають до пошуку шляхів подолання кризових явищ, обумовлених впливом зовнішніх факторів, а також усунення або мінімізації наслідків внутрішньої нестабільності. Це обумовлює необхідність удосконалення системи управління підприємств муніципального транспорту на основі науково-теоретичних та методичних засад формування економічної стратегії та розробки практичного інструментарію моделювання антикризової поведінки та забезпечення сталого розвитку в умовах невизначеності, тим самим підкреслюючи актуальність проведеного наукового дослідження.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація має безпосередній зв'язок із Законом України «Про транспорт» № 232/94-ВР від 10.11.1994 р.; Розпорядженням Кабінету міністрів України № 430-р від 30.05.2018 р. «Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року»; Указом Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р. «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»; Розпорядженням Кабінету міністрів України № 66-р від 24.01.2020 р. «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року».

Результати, отримані в дисертації, використані при проведенні науково-дослідних робіт Державного університету інфраструктури та технологій на тему:

«Проблеми інноваційного розвитку ринку транспортних послуг» (2012–2018 рр., номер держреєстрації 0112U005792), визначено сутність економічної стратегії на муніципальному транспорті, яка сприяє синхронному впровадженню сучасних якісних послуг на ринку; «Економічний розвиток транспортної інфраструктури України» (2019–2023 рр., номер держреєстрації № 0119U101875), у якій розглянуто комунікаційні процеси, направлені на мінімізацію негативного впливу зовнішніх факторів на діяльність підприємств муніципального транспорту, проаналізовано наявний стан комунікацій та фактори впливу ключових показників на перевезення пасажирів КП «Київпастрас», сформовано комплекс загальної структури маркетингу, як складової економічної стратегії підприємства, направленої на мінімізацію зовнішніх негативних факторів муніципального транспорту міста.

3. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розширенні теоретико-методичних засад і наданні науково-практичних рекомендацій щодо формування економічної стратегії підприємств муніципального транспорту в умовах невизначеності. Важливі наукові рішення, які запропоновані в процесі досліджень, визначають новизну дисертації, а саме:

удосконалено:

– методичні засади класифікації ключових факторів впливу на формування економічної стратегії підприємств муніципального транспорту, які на відміну від існуючих передбачають групування факторів за класифікаційними ознаками у формі матриці, що дозволяє уникнути дублювання та врахувати ступінь потенційного впливу кожного окремого фактору на процеси розвитку та функціонування муніципального транспорту при формулюванні економічної стратегії підприємства;

– комбінований підхід до формування економічної стратегії підприємства муніципального транспорту в умовах невизначеності, якій на відміну від існуючих передбачає поєднання маркетингової та економічної складових та послідовну реалізацію чотирьох етапів (збір і моніторинг інформації про стан середовища та параметри реалізації економічної стратегії підприємства, аналіз інформації про стан середовища, порівняння параметрів реалізації економічної стратегії, стратегічне планування економічної діяльності, реалізація та моніторинг імплементації стратегічних планів та моделей економічної стратегії). Такий підхід дозволяє сконцентрувати більше уваги на потребах споживачів, а отже позитивно впливати на привабливість послуг підприємств муніципального транспорту;

– теоретико-методичні основи прогнозування економічного розвитку підприємств муніципального транспорту, які на відміну від існуючих ґрунтуються на сценарному підході та передбачають побудову сценаріїв виходячи із можливих ключових невизначеностей та відповідних альтернатив, що дозволяє передбачити майбутній економічний розвиток у діапазоні можливих фіналів та встановити причинно-наслідкові зв'язки між діями підприємства муніципального транспорту та виникаючими соціальними і економічними ефектами;

набули подальшого розвитку:

– трактування поняття економічної стратегії, яке, на відміну від

існуючих крім визначення економічної стратегії як довгострокового плану економічного розвитку підприємства, що відповідає загальній місії діяльності, ставить процес її формування у залежність від встановлених економічних цінностей, а отже дозволяє створювати зрозумілі для широкого кола стейкхолдерів умови досягнення поставлених стратегічних цілей;

– методичні засади визначення маркетингової складової економічної стратегії підприємства муніципального транспорту, що на відміну від існуючих ґрунтуються на застосуванні процесного та маркетинг-мікс підходів, поєднанні двох комплексів маркетингу: моделі 4С (клієнт, комунікація, комфорт, вартість) та моделі 3Р (процеси, фізична присутність, люди), виділенні двох складових: формування комплексу сервісу, виходячи із ринкової привабливості транспортних послуг, та реалізація базис клієнтоорієнтованого сервісу після стратегічного позиціонування підприємства муніципального транспорту. Таке поєднання дозволяє фокусуватись на конкретних потребах споживачів, комбінувати тактичні напрями, реалізовувати програму позиціонування та створювати стратегічну основу для гнучкого реагування на виклики зовнішнього середовища;

– методичний підхід до оцінки ступеня задоволеності споживачів (пасажирів) послугами муніципального транспорту, що на відміну від існуючих передбачає збір та аналіз суб'єктивних та об'єктивних показників з подальшим визначенням інтегрального показника якості обслуговування, розрахованого за суб'єктивними і об'єктивними параметрами з урахуванням вагових коефіцієнтів, інтегрована ідентифікація рівня якості розширює можливості обґрунтування напрямів стратегічного розвитку підприємств та підвищення привабливості послуг муніципального транспорту.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в у формуванні висновків та рекомендацій, які використовуються в практичній діяльності суб'єктів господарювання, зокрема КП «Київпаstrанс» (довідка № 02/192 від 02.09.2021 р.), ГО «ГОУЛОКАЛ» (довідка № 576 від 15.09.2021 р.). Результати дисертації також використовуються у навчальному процесі Державного університету інфраструктури та технологій при підготовці фахівців з економіки та маркетингу (акт впровадження № 01/11-907 від 23.09.2021 р.).

5. Використання результатів роботи Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, яка має теоретичне та практичне значення. В опублікованих у співавторстві наукових працях використані тільки ті ідеї та розробки, які є результатом особистих досліджень автора. Конкретний внесок автора в цих роботах зазначений у переліку публікацій за темою дисертації.

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Основні наукові положення, висновки і результати дослідження опубліковано в 11 наукових працях загальним обсягом 4,08 друк. арк., з яких особисто автору належать 3,59 друк. арк., у т. ч. 5 статей в наукових фахових виданнях з економіки, в т. ч. 4 у виданнях України, які включені до міжнародних науково-метричних баз, 1

стаття в іноземних виданнях з напрямку, з якого підготовлено дисертацію, 6 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

Стаття у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та Європейського Союзу

1. Chernii V. O., Portnyi O. V., The essence of the modern economic strategy and its place in the development of the enterprise. *The Scientific Heritage*. 2021. № 71 (71). Vol. 5. P. 13–16. (Угорщина) (заг. обсяг 0,56 д.а., особисто автору належить 0,32 д.а.: проаналізовано вплив економічної стратегії на розвиток підприємств, виділено основні типи економічних стратегій, обґрунтовано важливість маркетингової складової економічної стратегії (необхідність урахування потреб споживачів та умов конкурентного середовища) та необхідність врахування властивостей сталого розвитку з комплексним охопленням фінансової, економічної, соціальної, екологічної та інституціональної сфер функціонування підприємства).

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»

2. Черній В. О. Економічна оцінка маркетингової стратегії муніципального транспорту. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 6. С. 221–229. (заг. обсяг 1,03 д.а.)

3. Черній В. О. Теоретичні засади та сутність маркетингових інформаційних систем. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій*. Серія «Економіка і управління». 2020. Вип. 47 № 1. С. 142–146. (заг. обсяг 0,48 д.а.)

4. Черній В. О., Творонович В. І. Комбінований підхід впровадження маркетингової та економічної стратегії розвитку підприємства муніципального транспорту. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск № 22. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/167/160> (заг. обсяг 0,74 д.а., особисто автору належить 0,44 д.а.: узагальнено стратегічні цілі розвитку муніципального транспорту та розкрито зміст комбінованого підходу до стратегічного планування).

5. Черній В.О. Оцінка ефективності функціонування міського громадського транспорту. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 4. С. 180–185. (заг. обсяг 0,44 д.а.)

Публікації за доповідями та матеріалами міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій

1. Черній В. О. Підходи до оцінки економічної ефективності функціонування громадського транспорту. *Сучасні проблеми та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин і світового господарства*: Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, 19–20 квітня 2019 року, м. Хмельницький–Сатанів. Хмельницький: ХНУ, 2019. С. 256–260 (заг. обсяг 0,2 д.а.)

2. Черній В. О., Творонович В. І., Портний О. В. Сучасні тренди digital-маркетингу. *Моніторинг та аналіз в системі ефективного менеджменту на залізничному транспорті: реалії і перспективи*: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, 25–27 вересня 2019 року, Ужгород. Вид-во Київ: АТ «Укрзалізниця», 2019. С. 10–11 (заг. обсяг 0,13 д.а., особисто автору належить 0,05 д.а.: розкрито зміст процесів цифровізації маркетингової діяльності та виокремлено ключові компоненти digital-маркетингу)

3. Черній В. О. Digital-маркетинг, як одна з ключових складових функціонування сучасного підприємства. *Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 27–28 травня 2020 року, м. Харків. Харків: ХНУБА, 2020. С. 183 (заг. обсяг 0,08 д.а.)

4. Черній В. О. Управління маркетингом і маркетинговими проектами на державних підприємствах. *Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи*. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція, 31 жовтня 2020 року, м. Харків. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. С. 330–333 (заг. обсяг 0,17 д.а.)

5. Черній В. О. Концепція невизначеності, як ключового фактору впливу на економічну ефективність підприємства. *Маркетингові технології в умовах глобалізації економіки України*. Матеріали XV міжнародної науково-практичної конференції, 26–28 листопада 2020 року, м. Хмельницький. Хмельницький: ХНУ, 2020. С. 176–178 (заг. обсяг 0,21 д.а.)

6. Черній В. О. Управління столичним громадським транспортом: проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка підприємства та корпоративне управління: проблеми управління та виробництва*. Матеріали V Міжнародної наукової конференції «Економіка та людиноцентризм сучасний фундамент розвитку людства», 23–24 квітня 2021 року, м. Лейпциг, Німеччина. Вид-во «Baltija». 2021. С. 57–62 (заг. обсяг 0,21 д.а.)

Дисертаційна робота виконана на кафедрі економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування Державного університету інфраструктури та технологій.

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування Творонович В.І.

Рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Чернія В.О. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагиату та запозичень. Використані ідеї, результати та тексти інших авторів мають посилання на відповідні джерела.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Чернія Владислава Олександровича на тему «Формування економічної стратегії підприємства муніципального транспорту в умовах невизначеності», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та

оформленням повністю відповідає вимогам пп. 9, 10, 11 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Державного університету інфраструктури та технологій зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу на тему «Формування економічної стратегії підприємства муніципального транспорту в умовах невизначеності», подану Чернієм Владиславом Олександровичем на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

2. Головою спеціалізованої вченої ради призначити:

Доктора економічних наук, професора Боняр Світлану Михайлівну, в.о. декана факультету управління та технологій Державного університету інфраструктури та технологій

Опонентами призначити:

Доктора економічних наук, професора Криворучко Оксану Миколаївну, завідувача кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету;

Доктора економічних наук, професора Гречан Аллу Павлівну, професора кафедри економіки Національного транспортного університету.

Головуючий:

Д-р екон. наук, професор,

В.о. декана факультету управління та технологій

Державного університету

інфраструктури та технологій

С.М. Боняр

Рецензенти:

Д-р екон. наук, професор,

професор кафедри фінансів

і кредиту

О.О. Кравченко

Д-р екон. наук, професор,

завідувач кафедри економіки,

маркетингу та бізнес-адміністрування

В.П. Яновська

Відповідальна особа

з організаційно-технічного забезпечення:

Д-р філософії з економіки, доцент

кафедри економіки, маркетингу та

бізнес-адміністрування

А.С. Устіловська